

PARKVILLA

NET ECHT! CMK-VERDIEPING

PERSPECTIEF EN STILLEVEN

Parkvilla
Park Rijnstroom

Cornelis Geellaan 2
Alphen aan den Rijn

Telefoon 0172 – 49 37 37
educatie@parkvilla.nl | www.parkvilla.nl

Park
villa

Net Echt!

Na het volgen van de les Net Echt! waar de leerlingen kennismaken met realistisch tekenen en het gebruik van licht en donker, gaat de groep tijdens deze verdieping nog meer leren over tekenen. Tijdens de eerste les die wordt gegeven door een vakdocent van Parkvilla gaan de leerlingen perspectief tekenen. In de tweede les gaan de leerlingen met de eigen leerkracht een stilleven maken, waarbij de nadruk ligt op donker en licht. Als afsluiting laten de leerlingen tijdens de derde les die wordt gegeven door een vakdocent in een monochroom schilderij zien wat ze allemaal hebben geleerd.

Les 1 Perspectief tekenen, 3D-tekenen

Gegeven door een vakdocent van Parkvilla.

Workshop van 1,5 uur

Nodig:

- Potloden voor schetsen en gummen
- Linealen
- Fineliners
- Kleurpotloden
- A4 schetspapier
- (Lego)blokjes

Als je om je heen kijkt, zie je overal diepte. Ook op het platte vlak zoals op een foto, tekening of schilderij zie je vaak veel diepte. Dit komt door verschillende trucjes. Een daarvan is het eenpuntperspectief en daar beginnen we mee.

PPT, slide 2-5: Bekijk de afbeeldingen van Meindert Hobbema, Laantje van Middelharnas en Het laatste avondmaal van Leonardo da Vinci. Laat de leerlingen bedenken hoe het komt dat er diepte in de afbeeldingen zit.

Als ze goed kijken zien ze dat alle lijnen uitkomen in een punt op de horizon. Dit noem je het **verdwijnpunt**.

Opdracht: oefenen met perspectief

- Teken een horizontale lijn iets boven het midden van je vel.
- Zet nu een punt ergens op deze lijn. Dit is je verdwijnpunt.
- Volg de instructies van slide 10-14
- Nu een stap verder zie slide 15-19

Tweepuntperspectief

Nu gaan de leerlingen een legoblokje van verschillende kanten in perspectief natekenen. Waarbij ze gebruik maken van het tweepuntperspectief. Hierbij leren ze goed kijken waar het licht vandaan komt en door het aanbrengen van schaduwen het 3D-effect oftewel de realistische weergave te vergroten.

(Bekijk eventueel het filmpje StreetArt - AVRO Kunst - 3D tekenen, doe het lekker zelf!
(<https://youtu.be/lsBH-VE9Wpc>).

Opdracht: tekenen met twee verdwijnpunten (slide 20-25)

- Teken in het midden van een liggend A4 een streep, dit is de horizon. Zet op deze horizon helemaal links en helemaal rechts een punt. Dit zijn de twee verdwijnpunten.
- Teken een verticale lijn onder de horizon, zie de groene lijn in het voorbeeld.
- Verbind de uiteinden van de groene lijn de verdwijnpunten links en rechts.
- Teken nu een verticale lijn aan beide kanten van de groene lijn tussen de twee hulplijnen (dit zijn de rode verticale lijnen in het voorbeeld). Dit is het uiteinde van je legoblokje.
- Verbind nu ook het bovenste uiteinde van de twee lijnen met het verdwijnpunt aan de tegenovergestelde zijde van het blad en trek de lijnen tussen strepen (de zwarte lijnen in het voorbeeld). Zo heb je je blokje getekend gezien vanaf de bovenkant.

Opdracht: van alle kanten gezien

- Nu gaan we een stapje verder. Leg een of meerdere blokjes voor je neer. Teken het blokje van verschillende kanten, dus gezien van bovenaf of juist van onderen gezien. Linkerkant schuin naar voren of juist de rechterkant. Probeer verschillende kanten uit. In slide 27 zie je waar je het blokje moet tekenen (van onder, van bovenaf of op de horizon) om verschillende kanten van je blokje te zien.

Opdracht: Waar komt het licht vandaan?

Als je het blokje getekend hebt, kijk je goed waar het licht vandaan komt. Valt het licht van links op het blokje of juist van rechts? Komt het licht recht van boven? Als je goed kijkt, zie je dat het blokje donkerder is op de plek waar geen licht op het blokje valt. Waar het licht op het blokje schijnt, is dus veel lichter dan de andere kanten van het blokje. Teken nu met arceringen de schaduwen aan in je getekende blokje. Laat de kant waar het licht juist op valt wit. Zo krijgt je blokje meer volume.

Laatste tien minuten voor reflectie.

Les 2 Verhelderen en verdonkeren, stilleven

Gegeven door leerkracht van de school

Workshop van 1,5 uur

Nodig:

- Verf (diverse kleuren, maar zeker voldoende wit en zwart)
- Penselen
- Potloden voor schetsen (gummen?)
- Papier A3, minimaal 140 gr.
- Bakjes, borden/paletten
- Fietslampjes/bureaulampjes
- Spulletjes uit etuis of de klas

Beginnen met een uitleg aan de hand van de ppt, kleurenleer, mengen, verhelderen en verdonkeren. (ca. 10 min.)

Vandaag maken we een stilleven, wat is dat?

Dat gaan we doen in één kleur, die we gaan verhelderen en verdonkeren, dat heet een monochroom werk. (ca. 10 min.)

Korte uitleg over compositie, met twee voorbeelden op slide 4. De leerlingen de opdracht geven om met een groepje van drie/vier leerlingen allemaal een onderdeel van jullie compositie te bepalen (iets uit de etui, of misschien uit het klaslokaal. Dan een lampje erop richten, goed kijken naar licht en schaduw. (ca. 10 min.)

Schetsen (ieder vanuit zijn eigen standpunt), is je schets naar je zin, dan verf kiezen, kleuren mengen, verhelderen en verdonkeren.

En schilderen maar! (ca. 50 min.)

Laatste tien minuten voor reflectie.

Uitleg slides:

Slide 1, filmpje over waarom we kleuren kunnen zien.

Slide 2, De kleurencirkel.

Deze cirkel is nog steeds de meest gebruikte. Hij is ontwikkeld door Johannes Itten. Je kan er in aanwijzen wat de primaire kleuren zijn en vertellen dat je deze drie kleuren niet door mengen van andere kleuren kan maken, maar dat je met deze drie kleuren wel alle andere kleuren kan mengen. Wit en zwart kan je niet mengen en zijn eigenlijk ook geen kleuren. Hier kan je met de leerlingen een gesprekje over hebben, hoe zit dat dan (terugverwijzen naar het filmpje) en vraag ook wie weet hoe sommige kleuren gemengd moeten worden.

Slide 3, verhelderen en verdonkeren,

Als je kleuren mengt met wit dan worden ze lichter, maar ook zwakker, je krijgt pastelkleuren (snoepjeskleuren). Als je verheldert, begin je met wit en voeg je steeds een klein beetje kleur toe, tot je tevreden bent, als je het andersom doet eindig je met veel teveel verf, omdat wit zwakker is dan de kleur verf. Je kan dit heel goed gebruiken om een effect van licht in je schilderij te krijgen.

Als je kleuren mengt met zwart dan worden ze grauwer (grijziger) en worden de kleuren ook zwakker, gebruik iets te veel zwart en alles is zwart. Als je gaat verdonkeren begin je

dus met de kleurverf en voeg je steeds kleine beetje zwart toe, tot je tevreden bent. Je kan dit heel goed gebruiken om een effect van schaduw in je schilderij te krijgen.

(Wil je kleuren lichter of donkerder maken, maar ze toch sterk van kleur houden dan zal je moeten mengen met een andere kleur. Daarvoor moet je terugkijken naar de kleurencirkel, bijvoorbeeld licht oranje, kan je maken door in verhouding meer geel toe te voegen dan rood, donker oranje meer rood dan geel. Dit is minder geschikt voor effecten van licht en schaduw, omdat er bij fel licht of donkere schaduw juist minder zichtbare kleur overblijft.)

Slide 4, Compositie, dit betekent samenstelling.

De leerlingen gaan zelf een samenstelling, (compositie) maken van drie tot vier dingen uit hun etui. Denk na over de plaatsing, wat komt waar te staan, of te liggen maar ook waar staan ze op een tafel, in de natuur, of heel wat anders? Laat de leerlingen daarover nadenken. Op de slide staan twee voorbeelden van een monochroom stilleven.

Slide 5, 6, 7, voorbeelden ter inspiratie en te bevragen in de klas: wat kleur doet met sfeer, hebben deze kunstenaars verhelderd, verdonkerd, waar zie je dat aan? Is dit goed gelukt?

Slide 5, terug naar ons eigen monochroom stilleven, op deze slide een heel eenvoudig voorbeeld, wat goed kan helpen om te bekijken hoe dat ook alweer zat, waar komt het licht vandaan en wat doet dat met de kleuren.

Slide 6, Samenvatting van de opdracht.

Les 3 monochroom schilderij met complementair contrast

Gegeven door een vakdocent van Parkvilla.

Workshop van 1,5 uur

Nodig:

- Verf (diverse kleuren, maar zeker voldoende wit en zwart)
- Penselen
- Potloden voor schetsen (gummen?)
- A4 schetspapier
- Papier A3, minimaal 140 gr.
- Bakjes, borden/paletten

Beginnen met een uitleg aan de hand van de ppt, stukje herhaling kleurenleer en verhelderen/verdonkeren. Voorbeelden ter inspiratie van monochroom werk, bespreken wat kleuren doen met de sfeer. (ca. 10 min.)

Uitleg over complementair kleurcontrast, daarbij uitleg over warme en koele kleuren en dat de warme optisch meer naar voren komen en de koele meer naar achteren gaan. Voorbeelden van kunstwerken met complementair kleurcontrast. Deze ook kort bespreken met de leerlingen. (ca. 10 min.)

De leerlingen beginnen met schetsen op kladpapier, naar eigen idee. (Een kunstenaar is eigenwijs en nieuwsgierig, dus vooral aanmoedigen te experimenteren!) (ca. 10 min.)
 Is je schets naar je zin, licht met potlood overnemen op het A3.
 Dan één kleur verf kiezen, verhelderen en verdonkeren en één contrastkleur kiezen.
 En schilderen maar! (ca. 50 min.) Laatste tien minuten voor reflectie.

Colofon

Ontwikkeld voor Parkvilla door:
Els van Egdom en Jacqueline
van Ouwerkerk/TAALFABRIEK

PERSPECTIEF EN STILLEVEN